

Ljudet av "det nya normala" – så här lät det inte när jag var liten!

Anna Törnroos-Remes.

DEBATT

LEDARE

En plats i riksdagen kostade 1,49 euro per röst – eller sju euro mer

Anna Törnroos-Remes 26.05.2023 04:31

Det här är en opinionstext, åsikterna är skribentens egna.

I ett hav av vitsippor ute på skären lyssnar jag andäktigt till årets första sus från de nyss lövbeklädda björkarna.

Ljudet är vackert förstärkt av bofinkens, måsarnas och till min glädje även svalornas toner. Som vanligt är det full aktivitet ute i skärgården, såväl bland djuren som oss sommarstugefirare.

Jag fylls av en varm känsla, och det känns lyxigt att ta sig tid till att räfsa ihop fjolårets vass på stranden, vända roddbåten rätt och damma av stugmattorna i lugn och ro.

Tankarna pendlar mellan minnen från barndomen, när vi till de samma "sommar-ljuden" gjorde precis de samma sysslorna, till framtidsplaner för den stundande sommaren. Men plötsligt avbryts dessa tankar. I min hjärna låter det som när vinylspelaren hakat upp sig, eller snarare som när min gula Walkman-kassetbandspelare krånglade i barndomen.

Vänta här nu...det som hörs mest är inte alls björkarna och bofinken och de andra fåglarna, utan skäggdoppingar skränar från alla håll och kanter, ett helt gäng sångsvanar ropar till varandra från ena sidan viken till den andra, och sen stämmer två tranor upp i jubelrop. Såhär lät det inte när jag var liten!

Mina minnen från den här platsen och skärgården sträcker sig 35 år om vi räknar med mina första ordentliga minnen från 4 års-åldern. Naturen och miljön har förändrat sig mycket under denna förhållandevis rätt korta tidsperiod.

Ekologiskt sätt har miljön gått från en inomskärs flada till att idag påminna om en insjö, såväl ovan som under ytan. Detta kunde vara en del av successionen för just dessa typer av vikar och flador som sakta snärjs av från havet, men i detta fall har hela skärgården förändrats bl.a. på grund av övergödningen men även klimatförändringen.

Att vi under en generation, eller till och med en människas livstid, anpassar oss till en gradvis förändring i miljön såpass att vi upplever den som "det nya normala" kallas "Shifting baseline- syndromet". En svensk term som använts är "smygande normalitet", medan det på norska översätts till "endringsblinde". Båda termerna tycker jag bra förklarar vad de handlar om. Marinbiologen Daniel Pauly myntade begreppet "Shifting baseline" år 1995 och menade att en "shifting baseline" sker inte bara för att saker förändras utan även för att utgångsläget eller referenspunkten (eng. "baseline") har justerats så att förändringen inte uppfattas.

Ett annat exempel på "smygande normalitet" är hur vi idag exalteras över storleken på den fångade fisken, en storlek som för bara drygt 100 år sedan skulle ha varit småpotatis, till exempel när det gäller torsken i Östersjön.

Ett exempel från landbacken är hur lätt vi har det idag när vi åker bil längre sträckor under sommarmånaderna. Vi behöver på sin höjd använda vindrutespolaren några gånger, emedan för bara några decennier sen var ett eller flera "pit-stop" det normala, varvid all sörja av döda insekter manuellt måste tvättas av vindrutan.

Orsaken är den uppenbara, insekterna har drastiskt minskat som följd av våra levnadsvanor. Ett mycket troligt framtida "shifting baseline" exempel, som slår mig mitt i vitsippsängen framför en vilt trampolinhoppande dotter, är ärtsoppan ute till havs under sommarmånaderna, det vill säga cyanobakterieblomningarna. Om vi inte lyckas vända övergödningstrenden kommer kanske

den situationen vara det nya normala för våra barn och barnbarn, eller har den smugit sig på redan?

Det är viktigt att reflektera över detta fenomen eftersom frågan blir vilken referenspunkt vi skall utgå ifrån för framtiden? Män

niskans korta livslängd, vårt felande (och kollektivt) korta minne gör det svårt för oss att uppfatta hur mycket vi förstört naturen. Det är därför viktigt att exemplen på "hur det var förr" inte bara hamnar i historieböckerna.

Vi måste inkludera dem i diskussioner om miljöförvaltning och naturskydd, såväl i skolbänkarna som i politikerleden.

[Här](#) kan du läsa fler kolumner av Anna Törnroos-Remes.

Anna Törnroos-Remes

Biträdande professor i funktionella marinbiologi och tvärvetenskaplig miljövetenskap, vid ämnet Miljö- och marinbiologi och forskningsprofilen Havet inom Åbo Akademi

Link: <https://abounderrattelser.fi/ljudet-av-det-nya-normala-sa-har-lat-det-inte-nar-jag-var-liten/>
